

Sanayi ve Ticaret Bakanlığının 18 Kasım 2008 tarih ve 27058 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak altı ay sonra yürürlüğe giren Asansör Bakım ve İşletme Yönetmeliği yayınlanmıştır. Bu yönetmelik insanların ve/veya yüklerin taşınmasında kullanılan asansörler hizmete alındıktan sonra çevrenin, insanların ve canlıların güvenliğini tehdit etmeyecek şekilde kullanılmalarını sağlamak üzere işletilmesi, bakımı ve yıllık kontrolleri için uyulması gereken kuralları belirleyen bir yönetmeliktir. Bu yönetmelik halen bakım, denetim, kontrol aşamalarında kullandığımız ve yetkili mühendis, yetkili servis, bakım, yıllık kontrol, bina sorumlusu ile Belediyelerin sorumluluklarını açık bir şekilde ifade etmesi nedeniyle çok önemlidir.

Asansörlerle ilgili yönetmeliklerden biride TMMOB Elektrik Mühendisleri Odasının 18 Mart 2004 tarih 25406 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan ve 8 Ocak 2009 tarih 27104 sayılı Resmi Gazete ile değişiklik içeren SMM Hizmetleri Yönetmeliği.

Asansörlerle ilgili önemli yönetmeliklerden en önemlileri de aşağıdakilerdir:

- 18.12.2007 tarih 26735 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Binaların Yangından Korunması hakkındaki Yönetmelik,
- 21.08.2001 tarih 24500 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Elektrik Tesislerinde Topraklamalar Yönetmeliği,
- 03.05.1985 tarih 18749 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan İmar Kanunu, Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği, Büyükşehir Belediyeleri Tip İmar Yönetmelikleri,
- 30.12.2006 tarih 26392 sayılı Resmi Gazetede Makine Emniyet Yönetmeliği (98/37/AT),
- 12.08.2000 tarih 24491 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Yapı Denetimi Uygulama Usul ve Esasları Yönetmeliği,
- 11.01.2002 tarih 24637 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Belirli gerilim sınırları dahilinde kullanılmak üzere tasarlanmış elektrikli teçhizat ile ilgili Yönetmelik (73/23/AT),

Asansörlerle ilgili görüldüğü üzere bu makalede yazılanlarla birlikte 15 civarında Yönetmelik vardır. Bunların en çok kullanılanları yukarıda belirtilmiştir.

#### ASANSÖRLERLE İLGİLİ STANDARTLAR:

Asansörlerle ilgili TSE tarafından yayınlanan ilk standartlar;

- 1972 yılında TS 1108 yük asansörleri, elektrikle çalışan asansörler,
- 1974 yılı Nisan ayında çıkan TS 863 İnsan taşımak için elektrikle çalışan asansörler,
- 1975 yılı Ocak ayında çıkan TS 1812 Asansörlerin hesap ve yapım kuralları,
- 1976 yılı Mayıs ayında çıkan TS 2168 Asansörlerin bakım kuralları. Asansör sektöründe yayınlanan bu standartlar 1984 yılında Standartların mecburi olarak uygulamaya sokulması ile başlamıştır. Bu yıllarda Türk Standartları Enstitüsü (TSE) asansör firmalarına, monte edecekleri her tip asansör için TSE Uygunluk Belgesi şartı getirmişti. Bu belgenin alınabilmesi içinde her asansör firmasından model asansör, Elektrik ve Makine Mühendislerinin imzaladığı proje ve istihdamı şartı aranıyordu. Teknolojinin değişmesi günün şartlarına uygun standartların da yenilenmesini zorunlu kılıyordu. Bu doğrultuda;
- 1993 yılı Nisan ayında TS 10922 çıkartıldı. Asansörde imalat mantığını değiştirmeye yönelik bir standarttı. Avrupa da uygulanmaya başlayan yeni yaklaşım çerçevesinde oluşturulan EN 81-1 (1988 de çıkan) standardın ön çevirisiydi.

Asansörler için TSE tarafından uyumlaştırılan en önemli Harmonize EN Standartları;

- TS EN 81-1 03 Nisan 2001 Yapım ve Montaj için Güvenlik Kuralları - Bölüm 1: Elektrikli Asansörler



- TS EN 81-1-A2 10 Nisan 2007 Değişiklik. - Bölüm 1: Elektrikli Asansörler - A2: Makine ve makara boşlukları
- TS EN 81-2 07 Mart 2002 Yapım ve Montaj için Güvenlik Kuralları - Bölüm 2: Hidrolik Asansörler
- TS EN 81-2-A2 20 Şubat 2007 Değişiklik - Bölüm 2: Hidrolik Asansörler
- TS EN 81-3 07 Mart 2002 Yapım ve Montaj için Güvenlik Kuralları - Bölüm 3: Elektrikli ve Hidrolik Servis Asansörleri
- TS EN 81-80 21.12.2006 Mevcut Yolcu ve Yük Asansörlerinin Güvenliğini Geliştirme Kuralları,
- TS EN 8237 ISO 4190-1 22.04.2004 Yerleştirme ile ilgili boyutlar Sınıf I-II-III Asansörleri
- TS EN 8238 ISO 4190-2 22.04.2004 Yerleştirme ile ilgili boyutlar Sınıf IV Yük Asansörleri
- TS EN 8239 29.03.1990 Yerleştirme ile ilgili boyutlar Sınıf V Servis Asansörleri
- TS EN 12016 Ocak 2002 Elektromanyetik Uyumluluk-Bağışıklık Asansörler, Yürüyen Merdivenler ve Yürüyen Bantlar için Ürün Grubu Standartı

Asansörlerle ilgili yürürlükteki mevzuat, yönetmelik ve standartlar yeterli mi? uygulamada sıkıntılar yok mu? bu soruların yanıtları tabii ki hayır. Elektrik Mühendisleri Odası olarak tüm bu çalışmalar içerisinde yer almak, eksikleri ilgili kuruluşlara bildirmek görevimizdir. 02.05.2007 tarih 5627 sayılı enerji verimliliği kanunda ve yönetmeliği incelendiğinde asansör, yürüyen merdiven, Bant sistemleri ile ilgili bir mevzuata rastlanmamıştır. Konuya dikkat çekmek amacıyla 21-23 Mayıs 2010 tarihinde Odamızın MMO ile birlikte İzmir'de düzenlenen Asansör Sempozyumunun ana teması bu konu üzerine kurulmuştur. Elektrik-Elektronik Mühendislerinin asansörlerle ilgili mevzuatlardan çıkartılma çabalarına mutlaka karşı gelmeliyiz, Belediyelerin ruhsat ve denetim görevlerini ilgili mevzuatlar içerisinde yapmasını ya da Odalarımız aracılığıyla yapılmasını mesleki grup olarak göz ardı etmememiz gereken bir husus olduğunu da özellikle belirtmek isterim.

Elk. Müh. Bülent ÇARŞIBAŞI  
Ege Üniv. Müh. Fak. Öğrt. Gör. - MİSEM Eğitimci  
EMO İzmir Şb. Asansör Komisyonu Başkanı